

Marstal Søfartsmuseum

Prinsensgade 1, 5960 Marstal

Tlf. 62532331 - Email: info@marmus.dk

www.marmus.dk

Opgaver for mellemtrinnet

Hvad kaldes dette lille étmastede skib, der oprindeligt var grundtypen i Marstalflåden?

En jagt

Hvor mange søfolk var der på et sådant skib?

3

Hvor sejlede disse små skibe? Nævn 2 farvande eller have.

Østersøen, Kattegat

Nævn 3 vigtige havne.

Flere muligheder

Hvad sejlede et sådan skib med, hvilke slags varer? Nævn 3

Landbrugsprodukter,
kul, salt – mm.

Hvis et skib ikke kan få varer med fra en havn til en anden, er man nødt til at anbringe noget andet vægt i bunden af skibet, for at det ikke skal kæntré.

Man kan bruge jord, sten eller sand for eksempel (og nu til dags bruger man vand i skibets bundtanke i dobbeltbunden, for at skibet kan være stabilt og fremkommeligt på havet).

Hvad kalder man sådan en slags last, der ikke er nyttelast?

Ballast

Det lille étmastede skib voksede (blev forlænget) og blev større, fik en mast mere i – og blev til et skib med to master, hvor den agterste er den korteste – nærmest en halvandenmaster.

Hvad kalder man et sådant skib?

En galease

Snart blev der bygget en anden type tomastere, hvor den agterste mast er længst. Denne type, benævnt skonnert, sejlede både i den nære fart i farvandene omkring Danmark, og også på den farefulde sejlads til de nordatlantiske øsamfund Færøerne, Island og Newfoundland. Tremastede sejlskibe kom der også i den handelsflåde, der voksede år efter år.

Marstallerne havde 110 skonnerter der sejlede i **newfoundlandsfarten** fra 1890'erne og op til starten af II. Verdenskrig i 1939. Der var både to- og tremastede skonnerter. En af de bedst kendte af disse er tremastskonnerter FULTON.

Find FULTON som flaskeskibsmodel. Ved siden af flaskeskibsmodellen kan du se et kort, der viser, hvor FULTON og de andre newfoundlandsskonnerter fra Marstal sejlede.

Hvad havde skibene med **til** Newfoundland?

Salt

Hvad havde skibene i lastrummet **fra** Newfoundland?

Klipfisk

Hvor sejlede skonnerterne hen med lasten? Nævn 3 lande

Portugal

Spanien

Hvor mange mand var der om bord på en tremastet skonnerter som FULTON?

Italien

5

I rummet, hvor modellen af FULTON står, er der billeder af skonnerter fra Marstalflåden. Der er også firmastskonnerter, og som du kan se, er der en enkelt, der er rigget som femmastet skonnerter, Find den.

Hvad hedder den?

Cap Nord

I næste lokale er der modeller og billeder af de mange langfarere. Udviklingen gik imidlertid mod andre former for fremdriftsmidler end vinden. Der kom **dampskibe** og motorskibe.

Skriv navnet på et af Marstalflådens dampskibe.

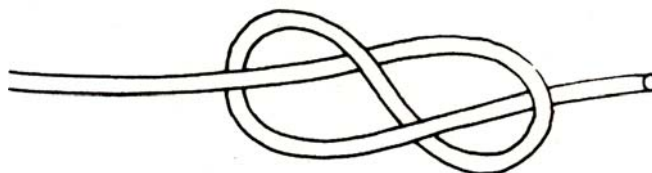
Flere muligheder
f.eks. ENERGI

I dag kører der en masse lastbiler, "Fragtmænd", rundt på landevejene med varer mellem byer og landsdele. Tidligere befordrede man ting og varer på vandet med sejlskibe med hjælpemotor også kaldet motorsejlere, der sejlede på faste fragtruter mellem byerne. Du kan se en fartplan for sådan nogle sejlede fragtmænd i næste udstillingsrum.

Hvad kaldes sådan nogle skibe/sejlende fragtmænd?

Paketter

Ottetalsstik

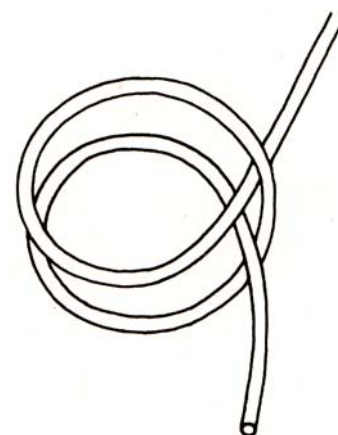
VÆRFTER

På en gammel oprindelig **skibsbygningsplads**, Eriksens Plads, foran museet er skibstømrere ved at restaurere skonnerten **BONAVISTA**, en af de kendte newfoundlandsskonnerter fra Marstal. Den tilhører Nationalmuseet ligesom tremastskonnert **FULTON**. Du har mulighed for at komme ind på udsigtsplatform i værftshallen og se, hvordan restaureringen går. På pladsen, der er etableret som skibsbygningsplads i 1855, har der ligget adskillige træskibsværfter og bådebyggerier. På denne plads blev i 1919 bygget en tremastskonnert **FREM** til den marstalske newfoundlandsslåde. Den er ligeledes genoprigget og sejler nu som **MARILYN ANNE** af Struer.

Flere muligheder

Skriv navnet på et af Marstals skibsværfter.

Dobbelt halvstik

Marstal Havn er beregnet til at rumme den hjemmehørende flåde. I gamle dage kom skibene hjem og lå i vinterhi. I sejlskibenes tid har der ligget mere end 200 fragtskibe samlet i havnen i nogle vintre.

Hvornår begyndte man at bygge den store havnemole, der beskytter havn og skibe?

1825

Hvem har bygget den store mole?

Marstals søfolk

Søfolk er udsat i **krigssituationer**, et udpræget søfartssamfund som det marstalske bliver derfor ramt hårdt. På Marstal Havn er der opsat mindsten over søfolk fra Marstal Sogn omkommet under de to verdenskrige, og en skulptur over søfolkenes indsats under II. Verdenskrig. Ved kirken står en tavle med navnene på omkomne søfolk under de to verdenskrige.

Hvor mange søfolk fra Marstal Sogn omkom under II Verdenskrig?

80

Dampskib torpederes

Pælestik

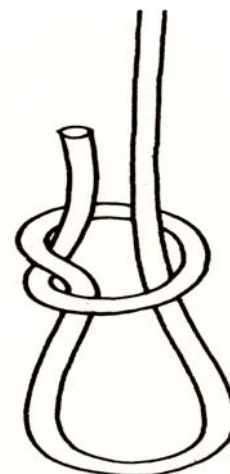
I 1950'erne blev der bygget en serie på 23 motorskibe, kaldet Carolinere, på danske værfter. De 20 blev bygget på H. C. Christensens Stålskibsværft i Marstal. En af disse er siden hugget op, og styrehus og kahytter er opsat i museets udstillinger.

Hvad hed dette skib, da det blev leveret fra værftet?

Dora

Hvornår blev det bygget?

1954

Løbeknob

I Marstal Havn kan du måske være heldig at se SAMKA en af de to Carolinere, der er tilbage under dansk flag.

I et natmørkt rum på museet findes et stykke skrånende skibsdæk med et dækshus på fra skonnerten **BONAVISTA**. Her er bl.a. skibets køkken.

Hvad kaldes et køkken om bord på et skib?

En kabys

Hvor gammel var kokken sædvanligvis på sådan en skonnert som BONAVISTA?

14-15 år

I et søfartssamfund findes der forskellige ting og souvenirs, som sømanden har taget med hjem fra fjerne strande og steder. Når du er ude i museumsgården kan du kigge op på hustagene. Her vil du se nogle specielle **skorstenspiber**.

Hvilket land kommer skorstenspiberne fra?

Skotland/England

Råbåndsknob

Du kan få en idé herom ved at gå til museets ”Byvandningsrum”, som du finder længere fremme på museumsrundturen.

I en søfartsby var/er der mange **erhverv** tilknyttet søfarten. Nævn 2 erhverv med direkte tilknytning til skibsfarten.

Værfter,
sejlmagervirksomhed,
rebslageri

Du kan få en idé ved at gå op på øverste etage i Bygning III og muligt tilbage på loftsetagen i Bygning I eller til skuret midt i museumsgården.

God fornøjelse og på gensyn!

Venlig hilsen *Marstal Søfartsmuseum*

Marstal Søfartsmuseum

Prinsensgade 1, 5960 Marstal

Tlf. 62532331 - Email: info@marmus.dk

www.marmus.dk

Rundvisninger

På Marstal Søfartsmuseum foretages rundvisninger efter bestilling.

Rundvisningerne tager udgangspunkt i udstillingerne - dansk søfart fra sejlskibsfarten op til nutiden - med udgangspunkt i Marstals søfart.

Rundvisningerne kan tilpasses forskellige aldersgrupper.

Museet forestår også guidet tur på Marstal Havn ved restaurerings- og formidlingsprojekt BONAVIDA under titlen "Marstalskonnerter i newfoundlandsfarten".

Prisen for rundvisninger er 300 kr. i normal åbningstid på hverdage. Rundvisninger skal forudbestilles (Tlf. 62 53 23 31 – info@marmus.dk). Børn og unge under 18 år har gratis entré.